

ВІРТУАЛЬНА ЛЮБОВ ТА ЇЇ РОЗВИТОК В ЕПОХУ ПОСТСУЧАСНОСТІ

Сучасна філософія характеризується новими підходами у розгляді одвічних проблем, що залишаються актуальними на сьогоднішній день. Сучасні автори намагаються конструювати нову для нас сучасну реальність. Що ж відбувається з такими засадничими цінностями, як Кохання та Любов? Мабуть те, що й з іншими. Постсучасне філософування, у притаманній йому іронізуючій манері займається деконструкцією таких цінностей. Відтепер у кожній людині своя реальність, своя система цінностей, що не може бути загальнозначущою й універсальною і джерелом якої є вона сама. На рівні масової культури і суспільної свідомості на особистісну систему цінностей накладає відбиток споживацький тип мислення людини сучасної доби. Таке поєднання призводить до того, що людина споживає конструйовану для неї реальність. Як влучно пише Жан Бодріяр "сьогодні правда – це те, що сказали по телевізору" [1, 18].

Солідаризуючись з Бодріяром визнаємо, що й Любов сьогодні, це те, що показують по телевізору, це серіали і численні lav-story, котрі індивід споживає у вигляді телевізійного, радіо та книжкового фастфуду. Велетенський вплив на людину інформаційної доби справляє його величність Інтернет, котрий стрімко увірвався і в любовну сферу життя людини.

Сучасні дослідники звернули увагу на те, що людина, та її ціннісні орієнтації зазнали істотних змін за порівняно короткий проміжок часу. Важливим наслідком цих змін є те, що в епоху постмодерну поступово зникає особистісне "я". Замість нього з'являються симулякри, котрі часто виникають як відповіді на виклики суспільства. Симулякрами "я" можуть виступати числа, так для податкових служб симулякром "я" є його ідентифікаційний номер, для медиків – номер страхового полісу, для банку – номер картки, або кредитна історія клієнта. На роботі симулякр виконує роль вимогливого керівника, або ж старанного підлеглого. Звісно, що такі симулякри (особливо числа) не призначені для любовної сфери. Для цього краще підходять образи створені в мережі Інтернет. На думку сучасного українського дослідника А. Морозова, завдяки Інтернету відбувається емансипація не тільки священної сторони любові, але й її тілесних аспектів. Поступово зникає тіло як щось значиме в культурі, адже поява віртуальної сексуальності віднині не вимагає присутності фізичної тілесності. Користувачам Інтернету достатньо бачити фотографії одне одного (хоча ймовірно, що фото та імена, заявлені в анкеті, не відповідають реальним людям, проте ця анонімність не заважає спілкуванню) [2].

Користувач Інтернету більш-менш свідомо бере участь у конструюванні біографії свого віртуального симулякру. До анкети вносяться дані про дату народження, стать, навчання, вподобання, улюблені цитати, тощо, на цьому етапі можна переписати будь-яку сторінку біографії, "обрати" місце народження, зменшити вік чи навпаки – його збільшити, змінити віртуальну стать. Ця ситуація, на думку О. Радченко, є типовою для постмодерну, коли людина починає сама себе будувати та перебудовувати, обираючи на власний розсуд взірці для наслідування, часто ніяк не пов'язані з традиційними цінностями [3]. Причому, критерії вибору взірців, теж обираються довільно. Як зауважив А. Морозов, для епохи постмодерну характерне зникнення будь-яких критеріїв, у тому числі і критерію реальності (оскільки стерто границю між буттям і видимістю, серйозним та грою), а потім і самої реальності. Невідомо яка реальність "реальніша" – повсякденний світ, віртуальна реальність, або навіть ЛСД – досвід [2].

Віртуальні симулякри зав'язують віртуальні знайомства, котрі можуть переростати у віртуальні закоханості і віртуальні стосунки. У цьому світі є місце Любові, але це любов до анкети, фотографії та інших елементів симулякра, котрі представляють "я" якогось користувача. Відправляючи своє віртуальне "я" на пошуки віртуального "когось", людина усвідомлює, що знайдений симулякр може істотно відрізнитися від його творця. Сьогодні відомо багато курйозних випадків, коли виявлялося, що за конструйованими образами стояли люди іншого віку, зовнішності, і, навіть, статі. Це усвідомлення є надзвичайно важливим, адже вносить у віртуальну Любов елементи несерйозності і, головне – гри.

Віртуальна любов набуває цікавих конотацій, котрі найкраще проглядають через мовні і текстуальні практики Інтернету, які пропонують власні, оригінальні варіанти любовної лексики. Навіть, сам термін проходить цікаві трансформації: виникає нове загальноживане у Мережі поняття "Любофф". У даному видку це не просто термін, а Слово, яке творить текст, а, отже – і нову реальність.

На нашу думку, віртуальна любов є цілком закономірним продуктом процесу глобальної інформатизації суспільства, а також культури постмодерну з її іронічним присмаком і тонкою грою. У таких умовах традиційні цінності такі як Дружба, Кохання, Любов розмиваються, набувають інакших, ніж у модерну, добу рис. Добре це, чи погано – важко сказати, а, головне, мабуть, і не потрібно, бо, як влучно зауважив А. Морозов: Сьогодні неможливо здійснювати рефлексію над проблемою любові і самотрансценденції, оскільки у філософії, завдячуючи мислителям модерної парадигми, особливо Сартру та Гусерлю, стерта різниця між сутністю й існуванням, ноуменом і феноменом, реальним і нереальним [2].

Література:

1. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / Жан Бодріяр / Пер. з фр. В. Ховхун. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. – 230 с.
2. Морозов А. Любов як проблема трансценденції "ось-буття" / А. Морозов. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/Vnau_f/2009_1/morozov.pdf
3. Радченко О. Етичний релятивізм у філософії постмодернізму. Автореф. дис... канд. філос. н.: 09.00.07 / О.Б. Радченко. – Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2005. – 16 с.